

ВИЗИЯ ЗА ПЛОЩАДКИТЕ ЗА КОМПОСТИРАНЕ НА МЯСТО

Компостирането на място е идеално решение за няколко на брой домакинства да участват в начинанието „на съседски начала“.

Този начин на компостиране предлага няколко предимства пред домашното компостиране.

Едно от предимствата (в сравнение с домашното / градинското компостиране) е наличието на по-разнообразни материали (и обогатяване на материалния поток), което дава възможност за оптимизиране на процеса на компостиране.

Основно предимство на компостирането на място е, че хранителните вещества се рециклират локално и са достъпни като хумус. Този процес е устойчив и спомага спестяването на разходи за транспорт и органична тор за нуждите на домакинствата.

Площадките за компостиране на място ще се от изградят при спазване на следните изисквания към всяка една:

- да е с размери мин. 200 - 500 м²;
- да е с плавен наклон (поне там където ще бъдат разположени куповете компост);
- да е заобиколена от дървета, храсти или живи плетове;
- да е лесно достъпна за коли, трактори, малки камиони, включително и с ремарке.
- да не е голямо разстояние от домовете на повечето от участващите в процеса (около < 100/150 м);
- да е снабдена с източник на вода (воден хидрант, кладенец, обществено снабдяване с вода);
- да бъде одобрена (да има съгласието) на общината и на съседите.

В съответствие с Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, компостирането на място позволява да се третират до 10 м³ годишно.

Въз основа на проучванията от етап I на Проекта, приблизително 20 домакинства могат да участват в една инициатива (площадка) за компостиране на място.

На площадката ще се извършва аеробно компостиране по открит способ на обособени и разположени по дължина купове.

Най – важното е да се оптимизира процеса на разграждане, като фините градински отпадъци (например прясно окосена трева) и събраните хранителни отпадъци, трябва да не са повече от 30 % от сместа за компостиране. Това ще допренесе за подържането на съотношение въглерод / азот за да се постигне ефективен и оптимизиран процес (за стабилен краен продукт), съотношението C / N трябва да бъде от 25 до 35:1.

В контролирания процес на компостиране разграждането на биоотпадъците и натрупването на органични вещества се осъществява основно от аеробни микроорганизми. За да се осигури тяхната популация и оптимален режим на работа, те се нуждаят от постоянно съдържание на влага в купа с компост - около 55 - 60 %.

Определянето на необходимостта от корекция на съдържанието на влага в компоста ще се извършва по градинарски способ – чрез стискане и разтриване на част от материала в длан. При постигната необходимата влажност материала трябва да образува буца, без да полепва по дланта.

При нужда от овлажняване – то ще се осъществява ръчно с 2 бр. лейки. Степента на овлажняване ще се контролира по гореописания метод.

За да се регулира овлажняването на куповете с компост, същите се покриват със специално проектиран за тези нужди полипропилен. Той потиска образуването на

инфилтрат и предпазва компоста от изсъхване, не позволява да се задържи вода и в същото време дава възможност за постоянен обмен на необходимите газове. Друго положително качество на това покривало, е че намалява емисиите на миризми и предпазва от вредни „UV“ лъчи и така осигурява оптимални условия дори на самата повърхност на компоста.

За процеса на аеробно компостиране са необходими големи количества кислород. За да се гарантира правилното снабдяване с кислород е необходимо да се предприемат следните мерки:

- куповете с компост редовно трябва да се снабдяват с кислород, чрез регулярно обръщане на компоста с помощта на предвиденото оборудване за обръщане – 4 вили и 4 лопати. Процесът на обръщане също така позволява освобождаването на емисиите, образувани по време на процеса на компостиране (например CO₂, и т.н.), и проникването на кислород в новообразуваните пори и кухини в купа компост.
- налягането на материалите не трябва да бъде твърде високо, с цел поддържане на вътрешния обмен на газовете, при запазване на отворени пори и кухини. Максималните размери на купа с компост не трябва да надвишават 3 m широчина, при основата и 1,5 m височина.

Температурата на процеса трябва да се следи ежедневно като в нито един момент тя не трябва да надвишава 65 °C (150 °F). Над тази температура аеробните микроорганизми умират, а материалите биват овъглени (термична карбонизация), което означава високи загуби и липса на структурно образуване на хумус.

Предвидените и описани по-горе дейности, които ще се осъществят на площадката могат да бъдат реализирани със следното оборудване :

- за съхранение на кухненските отпадъци, на площадката ще са разположени 4 контейнера по 120 l или 2 контейнера по 240 l.
- за насипни материали и трева, ще са осигурени 4 дървени „клетки“.
- за дейностите на площадката ще са необходими 4 вили 4 лопати 2 лейки, 2 ръчни колички, покривало, термометър, които ще се съхраняват в монтирана заключваща се кутия с приблизителни размери 1,20 m x 0,6 m и височина. 0,8 m.

В рамките на Проекта е предвиден един практически курс по домашно компостиране, който ще се проведе на площадките за компостиране на място. Обучението ще е насочено както към домакинствата, които ще ползват площадката за компостиране на място, така и към желаещите да компостират в домашни условия.

На по късен етап площадката може да бъде използвана като демонстрационна за провеждане на обучения на нови желаещи да компостират в домашни условия, да се обменят добри практики и да се провеждат практически занятия на ученици и др.

С цел правилната реализация на процеса по компостиране, на територията на площадката ще бъде осигурен и екземпляр от изготвеното по Проекта Ръководство за домашно компостиране.

Чрез предвидените обучения, участниците в инициатива за компостиране на място, ще придобият опит и знания за добрите практики по компостиране. Ще се обърне особено внимание на необходимостта от използване на точните вид и количества незамърсени с примеси биоразградими отпадъци, с цел производство на качествен компост.

Площадките за компостиране на място ще се експлоатират изцяло от домакинства, които ще влагат собствените си биоразградими отпадъци и ще са ползватели на получения краен продукт в личните си стопанства.

Ползването на компоста за лични нужди ще е основния стимул, участниците в компостирането да завишат вниманието по отношение на контрола на качеството и състава на входящите суровини, като самия контрол ще се извършва на принципа на споделена отговорност.

Приложение

ОПИС НА НЕОБХОДИМОТО ОБОРУДВАНЕ ЗА ПЛОЩАДКИТЕ ЗА
КОМПОСТИРАНЕ НА МЯСТО

1 кутия за инструменти
4 вили 4 лопати 2 лейки
2 ръчни колички
4x120 1 пътни контейнери за хранителни и градински отпадъци
4 Дървени „клетки“
покривало
1 термометър